

Inserati ali oznanila
se računajo po 18
od 6 redne petstotice;
večkratnih oznanilnih
popust.

„Straža“ izhaja v
deljek in petek popoldne.

Rokopisi se ne vrnejo.

2 uredništvo se more go-
vati dan od 11.-12. ure dopu-
šćeno.

Ustanavljajte nadalje povsod po vaseh, kjer

jih" še ni, gospodarske zadrage, in v njih uredite ljudske čitalnice, da se tim bolj naobrazite in z združenimi močmi dosežete vse večji gospodarski napredek, kakor bi ga mogli sami za sebe doseči. Vedite, da bodete tudi s tem izpolnjevali božjo postavbo ljubezni.

Strpnost med veroizpovedanji.

Predragi verniki! Ne moremo si kaj, da vam ne bi na poseben način položili na dušo še eno dolžnost, katero vam nalaga krščanska zapoved ljubezni. Že prej smo živeli in gotovo bomo živeli tudi poslej v naši novi državi pomešani z brati, ki govore z nami isti jezik, v katerih teče ista kri, ki so jedno z nami, pa niso z nami iste vere, in to so posebe naši bratje Srbi in mohamedanci. Tuja roka, tuja oblast je znala spraviti marsikaj med nas, kar je postalo med nami kamen spodtike in nas je vedno bolj odtujevalo in polnilo medsebojno mržnjo. In tem našim bratom moramo izkazovati iskreno ljubezen v besedi in dejanju. Sedaj smo edini v svobodi in v svoji državi, naj torej preneha vse, kar je tujec med nas postavil in prosimo Gospoda, naj nas ujedini v popolni slogi in ljubezni, kakor je bilo tedaj, ko smo prejeli sveto Kristusovo vero.

Molimo.

Predragi verniki! Ne bilo bi prav, če bi končali to svoje pastirsko pismo, pa bi vam ne poklicali v spomin, da bo ves naš trud neplodovit brez božjega blagoslova. „Ako Gospod ne

zida hiše, se zastonj trudijo, ki jo zidajo“; „ako Gospod ne varuje mesta, zastonj bedi straža“, pravi sv. pismo. (Psalm 126.) Kaj pa nam je v stanu nakloniti božji blagoslov? Razven krščanskega življenja samo vztrajna molitev h Gospodu našemu Bogu, ker „mnogo premore vstrajna molitev pravičnega“ (Jak. 5, 16.).

Očistimo torej svoja srca in z vstrajno molitvijo zase in skupaj v družinah ter združeno v cerkvah. Kličimo božje usmiljenje, da izlije obilico svojega blagoslova na naše rodbine, na naš narod, na našo skupno domovino, ki naj bo srečna in blagoslovljena.

Posvetimo po priprošnji prečiste Bogorodnice sebe in naše družine, našo domovino Presvetemu Srcu našega božjega Zveličarja, ki živi in kraljuje z Bogom Očetom v edinost Sv. Duha. Amen.

V Zagrebu, 29. novembra 1918.

Dr. Josip Štadler, metropolit vrhbosanski.

Dr. Anton Bauer, metropolit zagrebški.

Dr. Vinko Puljišić, metropolit zaderski.

Dr. Josip Marčelič, škof dubrovniški. Luka Papafava, škof šibeniški. Dr. Josip Marušić, škof senjski in modruški. Dr. Dionizij Njaradi, apost. upravitelj škofije križevačke. Franjo Ucellini, škof kotorski. Fra Alojzi Mišić, škof mostarski. Dr. Jurij Carič, škof spljetski. Dr. Anton Jeglič, škof ljubljanski. Fra Jozo Garič, škof banjaški. Dr. Angjelko Voršak, kapiteljski vikar škofije bosanske in djakovsko-sremske.

Našim vojakom v zahvalo!

V dneh, ko je razpadala nenaravna stavba Avstro-Ogrske, ko so se jele v avstrijskem despotizmu uklenjene moči razkrajati, ko so se dvigali svobodni narodi in združevali vse, kar je iste krvi, jezika in misli, je nastala na naši severni meji nevarnost, da se nam nemško nasilje v svojem obupu, da mineva doba njegove stoletne nadvlade nad slovenskim narodom, v odločilnem trenutku z oboroženo silo oklene slovenskih krajev ter na ta način ustvari mnenje, da je nemška posest tudi v etnografskih razmerah utemeljena lastnina. V tej nevarnosti je naš narod našel v svojih vojaki svoje vredne sinove. Naš vojak, ki ga je štiriletna vojna za tuje gospodstvo izmučila, ni omahoval, ko je stal pred nalogo, da sme po stoletjih zopet braniti svojo državo, temveč je trdno stisnil puško v pest ter odšel na mejo, da ubrani našo zemljo pohlepne tujca. Rešil je Slov. Štajer od Ptuj do Špilja z važno našo štajersko metropolo Mariborom, zasedel nam je našo mejo ob ljutomerski progi, zagotovil prevažno dravsko prometno žilo in rešil širok pas našega slovenskega Korotana, ki sega danes že tja do celovških vrat. Izpolnjevali so vsi svojo dolžnost, častnik in moštvo, vsem gre narodova in moja zahvala. Vi vsi, ki niste zbežali domov na gorak zapeček in se niste poskrili, da vas ne vidi domovina, ki išče v sili svoje sinove, vi ki ste jo slišali in ki res vršite svojo dolžnost, bodite ponosni, da ste ubranili to našo domovino nevarnosti in da vas bodo prve strani zgodovine naše osvoboditve omenjale kot može, ki so umevali novi in odločilni čas.

Ako posebej omenjam posameznike med vami, storim to le glede onih, ki si jih je srečna usoda izvolila, da stopijo na skrajno našo severno mejo ter z oboroženo roko preženejo nemške čete, ki so že grabile našo zemljo. V prvi vrsti gre odlika našim vrlim in hrabrim Srbom pod poveljstvom sataika Milosavljeviča in nadporočnika Jurka, ki vzbujajo s svojo po šestih letih vojne še tako neomajano disciplino občudovanje vsega sveta, posebej še spoštovanje in ljubezen naše mlade vojske. In za njimi vsem mojim četam, ki so stale in stoje še danes ob nemškem sovražniku, in ki pod svojimi poveljniki ter voditelji stotnikom Knezom, Deklevom, nadporočnikom Malgajem, Zeilhoferom, poročnikom Arnejčičem, Košarjem, Pahernikom in Želom krepko drže, kar je naše sveto pravo. Hvala vam vsem, stopajmo dalje po začrtani poti k popolni svobodi Jugoslavije, ki je naše vstajenje in naše pozabljenje neznosnih muk pod zatiranjem strmoglavljenih avstro-ogrskih mogotcev.

V Mariboru, dne 11. grudna 1918.

General Maister.

Vspored

za proslavo narodnega ujedinjenja Slovencev, Hrvatov in Srbov

dne 14. in dne 15. decembra 1918 v Mariboru

V soboto, dne 14. dec.:

Ob 5. uri popoldne bakljada z godbo jugoslovanskega mariborskega pešpolka. Bakljada se začne pri domobranski vojašnici v Melju. Korakamo po ulicah: Meljska — Tegethofova — Grajska — Gosposka — dravski most — Magdalenski trg in zopet nazaj čez dravski most — Glavni trg — Stolna — Luterjeva — Evgenova ulica — pred okrajno glavarstvo, kjer zaigra godba: »Lepa naša domovina« in »Hej Slovani!« — Nato odhod čez Sofijin trg — Tegethofovo in Meljsko ulico nazaj v domobransko vojašnico.

V nedeljo, dne 15. dec.:

1. Ob pol 10. uri pridiga v baziliki Matere Milosti: g. vojaški župnik Rant. Ob 10. uri sv. maša. Med mašo svira na koro godba mariborskega pešpolka; vmes pelje pevskega zbora Dramatičnega društva. Po sv. maši »Te Deum«.

2. Po službi božji obhod po mestu po teh-le ulicah: Tovarniška — Nagyjeva — Sodnijska — Tegethofova — Kolodvorska — Bismarkova ulica — pred glavarstvo — mimo realke — Grajska — Gosposka — Šolska ulica — Stolni trg — Stolna ulica — Glavni trg — Freihaus ulica — Narodni dom

3. Red za obhod: Na čelu spreveda 3 vojaški jezdeci s prapori SHS., nato 14 mož kavalarije, vojaška godba marib. pešpolka, kavalarija, artilerija, infanterija, Nar. svet, zastopstva uradov, zastopstvo

častniškega zbora, dekleta v nar. noši društva (Sokol, Orli itd.) z zastavami, šole z učiteljstvom: krčevinska šola, zavod šolskih sester, učiteljske z vadnico, gimnazija (šolska mladina se zbere že pred 1/2 11. uro v Tovarniški ulici do Nagyjeve ulice); železničarska godba, skupine iz okolice, nato vse ostalo občinstvo. Korakati se mora brezpogojno v vrsti po štiri in štiri. Za red skrbijo reditelji, ki imajo rediteljske znake.

4. Slavnostno ljudsko zborovanje v Narodnem domu:

1. del zboruje v veliki dvorani Narodnega doma,
2. del na dvorišču,
3. del eventualno na prostem pred Narodnim domom.

Govorniki: Poveljnik obmejne jugoslovanske armade general Maister, poverjenik dr. Verstovšek, okrajni glavar dr. Lajnsic, dr. Rosina, dr. Hohnjec, prof. Voglar, dr. Leskover, dr. Medved, dr. Koderman, dr. Slavič, dr. Ravnik, župnik Vračko, Žebot, zastopniki vojaštva indelavstva.

Med posameznimi govori in ob koncu svirajo godbe in prepevajo pevski zbori.

Hišni posestniki naj okrasijo hiše z zastavami, stanovalci pa okna z malimi zastavicami, cvetjem in zelenjem.

Udeležencem mariborske slavnosti naznanjamo, da bo vozil v nedeljo, dne 15. t. m., zjutraj ob 5. uri, posebni vlak iz Središča do Ptuj, kjer se bo spojil s ptujskim vlakom. Dospel bo okoli 8. ure v Maribor. Iz Maribora bo za proti jugu vračajoče se udeležence najbolj ugoden ljubljanski osebni vlak,

ki vozi ob pol 8. uri zvečer iz Maribora. Ta vlak bo imel na Pragerskem zvezo z večernim osebnim vlakom proti Središču. Tudi ob pol 5. uri popoldne vozi osebni vlak proti jugu, proti Špiljem pa zjutraj ob 7. uri.

Reditelji bo v nedeljo slavnostni odbor neobhodno potreboval. Prosimo torej še enkrat vse železničarje, ki bodo v nedeljo prosti službe, trgovce in trgovske uslužbenke ter vse druge, da se oglasijo za reditelje. Danes, v petek, dne 13. dec., ob 7. uri zvečer, je v prvi dvorani Narodnega doma organizacijski sestanek rediteljev. Prosimo, pridite! Kdor se ne more v petek udeležiti, pa naj pride v nedeljo ob 9. uri dopoldne v prvo sobo Nar. doma, kjer se zberejo reditelji. Vsak reditelj si naj oskrbi 10 cm široki beli trak na levo roko.

Zastopniki uradov in raznih korporacij se naj za nedeljsko mariborsko slavnost oblečejo v navadno poulično obleko.

Mir in red! Prosimo vse udeležence mariborske slavnosti, da vzdržujejo mir in red. Nikjer ne sme priti do najmanjšega nereda ali morebiti celo do izgrediv. Pokažimo svetu, da smo omikan narod, ki noče od Nemcev podedovati pouličnega pobalinstva. Ne izzivajmo nikjer, marveč nastopajmo povsod taktno in dostojno!

Spielfeld in Strass.

Gosp. podpolkovnik Žunković v svojem članku (»Straža« št. 97) pritrjuje razlagi, da Spielfeld prihaja od Špilje, pravi pa, da je brez trdne podlage mnenje, da se je kraj nekdanj imenoval Sovjak, ker se nemški imenuje Vlenberg, in trdi, da se hrib tako imenuje po Št. Ilju. V pojasnilo sledeče: V praksi naj obvelja naziv Špilje kot skupno edninsko ime srednjega spola, takih imen imamo na Sp. Štajerju več, n. pr. Hrastje, Polje itd. V zgodovinskem oziru pa vzdržujem svojo trditev in jo želim kratko utemeljiti.

Eulenberga se je imenoval (in se še sedaj imenuje) le samo grad in hrib tik zraven sedanjega kolodvora, ne pa vas pod hribom. Oblika Vlenberg se omenja že l. 1170. Seveda se ta letnica ne sme smatrati kot začetna točka tega imena, marveč sega lahko že cela stoletja nazaj. V 14. stol. se imenuje Aullenwerch ali Awlberg, oblika Eilberg se imenuje šele l. 1637, ko se izrecno pravi, da se drugače imenuje Spielfeldt. Govor je le o gradu. (Citaj glej pri Zahnu, Ortsnamenb. str. 415.) Da bi se hrib imenoval po Št. Ilju, je izključeno. Št. Ilj se v nemških listinah dosledno imenuje Giligen, Gilgen ali Gylgen, slično Št. Ilji v drugih krajih. Analogno bi se bil hrib imenoval Gilgenberg ali slično, če bi se res imenoval po Št. Ilju. Št. Ilj je dobil ime po svetniku, kateremu je cerkev posvečena in sicer so zanesli v te kraje kult sv. Ilja (Egidija) benediktinci. Današnja šentiljska župnija je spadala pod Admont, ki je okoli l. 1189 dobil prazupnijo Jarenino, kamor je bila vzpujena današnja šentiljska župnija, v stalno posest pa je Admont došel šele po l. 1144, ko so se poravnale nekatere pravde. Cerkev sv. Ilja se prvič omenja l. 1329. Špiljska okolica je pa v davnih časih spadala v lipniško prazupnijo, pozneje do l. 1786 v gomilsko. Zemljiški gospodje špiljske okolice so bili benediktinci v Št. Pavlu na Koroškem. Špiljska cerkva sv. Mihaela se kot podružnica lipniška omenja prvič že l. 1170 (»in ... Vlenberg s. Michahelis«, Zahn, Urkundenbuch I. str. 481). Zemljepisno je Eulenberga oddaljen od Št. Ilja nad 3 km zračne linije. Nemogoče je torej, da bi bil ta hrib dobil ime po oddaljeni cerkvi v čisto drugem področju, poprej bi dobil po svoji cerkvi sv. Mihaela.

Eulen torej ne more biti v zvezi z Iljem, da pa ime ni prvotno nemško, marveč prestava ali spakedranka, sledi že iz tega, ker je v 12. stol. brezdvomno bila okolica čisto slovenska, saj se še dandanes tukaj križa narodna meja. Slovensko ljudstvo pač prvotno ni dalo kraju nemškega imena. In kaj naj Eulen-, Vlenberg drugo pomeni ko Sovji breg, vrh ali Sovjak, oziroma Sovič? Teh krajevnih imen imamo več na Sp. Štajerskem in sicer v gornjeradgonskem in ptujskem sodn. okraju. Imeni Špilje in Sovjak se med seboj pojasnujeta; v mnogoštevilnih duplinah ali špiljah je bilo mnogo sov in tako je hrib dobil ime od sov, kraj ob vznožju hriba pa od špilj.

O krajevnih imenih Spiel — je svoj čas pisal graški zgodovinar Zahn (Styriaca, 1896, str. 70—81), ki jih zvaja na besedo Spiel — igra, v starih časih pred vsem ples. Krajevna imena Spiel bi torej spominjala na nekdanja ljudska zabavišča in plesišča. A mož ni vpošteval krajevnega naziva in stare slov. besede špilja, marveč je pred

očmi imel le plesanje starih Germanov. V pristno nemških krajih utegne v posameznih slučajih ime Spiel — res biti v zvezi s plesom — igro, v prvotno slovenskih krajih je to izključeno. Glede našega Spielfelda je bil Zahn sam previden, ker pravi, da se ime »morda« (vielleicht) da zvajati na Spiel.

Pristno nemško zveni tudi ime trga Strass onstran Mure nasproti Spielfeldu. Z imeni z začetnico Strass se je istotako pečal že Zahn (Stryica 1905, str. 43—44). Kraja Strassengel in Strassgang sta slovenskega izvora, iz besede straža — stražica — branišče. Enako je z našim Strassom. L. 1286 se kraj imenuje Strazze. L. 1299 pa Strazz, t. j. Straže, iz Straž itd. Torej postaja Spielfeld-Strass bodi zanaprej Špilje-Straže, kakor je bilo prvotno. Dr. Fr. K.

Madžari vabijo ogrske Slovence.

V roke nam je došel v prekmurški slovenski tiskan letak, ki ga Madžari širijo med slovenskim ljudstvom. Prej so rekli, da slovenskega naroda na Ogrskem ni, zdaj pa na enkrat znajo slovenski. Letak si upa lagati, da ima na Ogrskem slovenski jezik vse pravice v cerkvi, v šoli, v uradih. Prekmurci se smejejo temu, saj vedo, kako je z njihovim jezikom na Ogrskem.

Proti Judoslaviji nimajo drugo reči kakor to, da je Jugoslavija sam breg in planina, kjer silje ne raste, torej bo Jugoslavija Prekmurcem vzela kruh! Naj si madžarsko motovilo enkrat ogleda naše lepo Mursko in Dravsko polje, rodovito Podravino, Posavje, ravno Slavonijo. Mi bomo imeli kruha dovolj, pač pa bi Madžar potreboval slovensko polje, zakaj žitorodni Banat bo zanj izgubljen. Kdo pa je imel do zdaj v rokah zemljo med ogrskimi Slovenci? Ali ne madžarski grofi in židovi? Slovensko ljudstvo pa je moralo stradati ali pa si iskati kruha po Ameriki.

Ne, Jugoslavija ne bi jemala ogrskim Slovincem kruha in zemlje, nasprotno, rešiti jih hoče židovskega in madžarskega jarma, da bodo sami gospodarji na svoji lastni zemlji. Dalje pravi letak, da prekmurški Slovenci ne bodo razumeli drugih Slovencev, in konča s pobožnimi besedami: Vsi smo v božjih rokah, on je naš veren pastir, z mirovčino živimo na dale, in z zadovoljščino ostanimo dobri vogrski Slovenci. Boug z nami!

Zasedanje Prekmurja.

Od Mure se nam 10. t. m. poroča, da je grof Szapary Ladislav poklical v soboto 300 vojakov. Ljudstvo je grozno prestrašeno, da bi moralo vendarle glasovati za Ogrsko. Grof Szapary hoče ustanoviti za vse ogrske Slovence novo veliko županijo: Mursko županijo (Muravarmegye). V tej bi bili vsi uradi slovenski, vse šole, železnice itd. slovenske. Obljubil je tudi tri tovarne, slovensko gimnazijo v Soboti, železnico po slovenski krajini. Dne 9. decembra je prišel tak telegram od grofa, da to Slovenci vse dobijo. Ta telegram se nosi po vaseh in ljudstvo nagovarja za Ogrsko. Zadnji čas je že, da se reši ubogo ljudstvo.

Dogodki v Medžimurju.

G. Medžimurje, 8. dec.

Madžarski plačani vojaki so se utrdili in ljudstvo je danes brez moči. Posestnik znane Robadije, najvišjega vrha v Medžimurju, major Krauthaker, v družbi z različnimi židi in temnimi elementi uganja s pomočjo teh vojakov najtežja nasilstva. Madžarski vojaki ropajo in kradejo ter strahujejo na lastno pest in brez vsake odgovornosti. Z nabito puško v roki, revirirajo vse: živila, denar, delo, ženske. Nekega kmeta so prisilili, da jim je izročil ves svoj denar, okrog 16.000 K. Kdor je količ kaj osumljen ali iz osebnega sovraštva denunciran, da se je udeležil plenjenja, se kaznuje na fevdalni način: 25 ali celo več na zadnjo stran. Ta kazen se izvaja s perverzno surovostjo ter jih leži več smrtao bolnih vsled posledic tega barbarskega postopanja. Dočim se je vsaj v začetku gledalo na to, da se kaznujejo le krivci, je stvar dobila v zadnjih dneh popolnoma nacionalno obeležje. Madžari dobro vedo, da ne bodo dolgo gospodovali v Medžimurju in Prekmurju ter si prizadevajo z vsemi sredstvi in sistematično, da naš življ čim bolj oslabijo ter nekega dne na znani način

srednjeevropskih junakov — zbeže v varno zavetje.

Medžimursko ljudstvo je brez moči. Tudi zdaj se kažejo vse posledice več kot 50letnega gospodovanja Madžarov nad medžimurskimi Hrvati. Šola, uradniška korupcija in žandarski bajonet so indirektni krivci tega, kar se dogaja sedaj. Lepo a tužno Medžimurje še čaka Jugoslavijo!

Lepa naša domovina.

Od jugoslovanskih škofov za cerkev odobreno besedilo.

Lepa naša domovina,
Oj, junaška zemlja mila,
Stare slave dedovina,
Da bi vsikdar častna bila!
Mila, kako si nam slavna,
Mila si nam ti edina,
Mila, koder si nam ravna,
Mila, koder si planina!

Blagoslov naj se razliva
V tvojih poljih in lesovih.
Bog ljubezni naj prebiva
V tvojih selih in domovih.
V božjem dihu, v božjem varstvu
Tvoja ladja varno plava
Mir s teboj po vsem vladarstvu!
Tvojim sinom večna slava!

Vse do gotove meje!

Gotovo je lepo, da so naša oblastva tolerantna, in ravno tako menim, da je ničev pomislek, da bi se nam godilo v obratnem slučaju popolnoma drugače, kakor se godi sedaj našim Nemcem. Smo in hočemo ostati demokratičen narod, ki pušča mnenje tudi nasprotniku. Toda mnenje mora pa biti tudi res pravo pravcato pošteno mnenje. Da bi se nas pa smešilo na naši zemlji pod zaščito naših oblasti, tega pa ne bomo in ne smemo pripuščati!

Kaj pa si naj tujec misli, če čita v mariborski kavarni Mariboržanko! To ti je lepa vlada, ki pušča, da jo listič blati, kolikor mu drago. Le sobotno številko za vzgled: V uvodu pod plaščem sv. Miklavža utripa nemško srce in ščuva nemške eksponente po Spodnjem Štajerskem naravnost, da vstrajajo in hujskajo celo na upor; vsaj tako mora umeti čitatelj belo liso, ki konča članek. V članku se naštevajo kot velenemška mesta in kraji — četudi niso nemški državi več „strittig“ — Celje, Slov. Bistrica, Šoštanj, Rogatec. — Kaj naj to pomeni?

Na naslednji strani poroča o krvavem upor v Zagrebu in o sličnem upor v Ljubljani, pobira govornice, ki so jih plačani agentje najpoprej trosili po Mariboru. — Konečno razpisuje nemško državno posojilo, kakor da bi bil Maribor res centrala te države...

Kam pa pridemo, če pojde tako naprej! Smešiti v javnosti se pa res ne pustimo. — Naj uporablja Mariboržanka za uvodnike krasne razmere, ki vladajo po poročilih nemškega državnega sveta v Nemški Avstriji, kjer štejejo ure, da jim poide moka, meso, krompir. Naj vendar take stvari pogreva in videla bo, kako se bodo Mariborčanom cedile sline po Nemški Avstriji. Sicer je nedelikatno, a Nemci nas silijo, kakor je pribil to že poslanec Ravnihar, da jih spominjamo vedno znova, da niso zmagovalci, temveč premaganci. Dr. S.

Pogajanja med Nemško Avstrijo in Narodno vlado.

Dne 12. dec. je bila v Ljubljani zaključena gospodarska konferenca med zastopniki NV in Nemške Avstrije. Konferenca je imela sledeči uspeh:

NV je načeloma pripravljena, da, spoznavajoč potrebo rednega železniškega obrata, dobavi republiki Nemški Avstriji toliko premoga, kolikor ga pač more, da bi lastna omejitev obrata ne imela brezposelnost za posledico. Začasno je bil sprejet predlog dr. Wutteja, da prevzame Jugoslavija dobavo premoga za kurilnice južne železnice do vštetega Mürzzuschlag. Po tem predlogu bi naj Jugoslavija do-

bavljala ves premog za vse kurilnice južne železnice na gori imenovani progi, za kurilnico v Mürzzuschlagu pa samo polovico.

V popoldanski seji so se vršila pogajanja o vzdrževanju prehajalnega železniškega prometa ter o omogočitvi prevoza iz čehoslovaške republike skozi nemško-avstrijsko ozemlje v Jugoslavijo.

Tekom popoldanskega in večernega razgovora sta se strauki izdatno približali in pozno ponoči je bil v vseh točkah dosežen popoln sporazum. Ako ga odobrita obojni osrednji vladi, stopi dogovor dne 15. t. m. v moč in se v rednem železniškem prometu takoj začne izmena blaga. Da se čim prej vpostavi redno obratovanje južne železnice tudi na progi Maribor—Gradec, se takoj uvedejo pogajanja s stavkujočimi železničarji. Ko bo dogovor, ki ga ta in ona stranka lahko oipove z rokom 14 dni, pri pristojnih vladah odobren, se v celoti objavi v obojnih uradnih listih.

Tedenske novice.

Slov. kršč. socialna zveza opozarja vsa izobraževalna društva, vse mladeniške in dekliske zveze, naj začenjajo z živahnejšim delom. Med vojno je bil v tem oziru večalimanj mir, sedaj pa, ko je že pred durmi zaželjeni mir, je treba podvojenega dela z uma svitlim mečem. Vse svoje somišljenike kličemo na marljivo in vstrajno izobraževalno delo!

Vojaška imenovanja. Major Zwirn je postal podpolkovnik, stotnika Ankerst in Vaupotič majorja, nadporočnik F. Mravljak pa stotnik.

Imenovanje. Bivši kurat, nazadnje kaplan v Zrečah, g. Fr. Osterc, je določen za veroučitelja na nemškem moškem in ženskam učiteljsku v Mariboru.

Abiturijenti l. 1888., ki so zapustili srednje šole in učiteljske v Mariboru, obhajajo na edino lep zgodovinski način tridesetletnico mature v nedeljo, dne 15. t. m., na zgodovinsko preimenniten slaven dan. Tovariši vseh slojev in krajev se zberejo ob 9. uri pred gimnazijo ozir. pred novim učiteljskim, po slavnostnem obhodu pa v Narodnem domu. Na svidenje pod svobodnim solncem!

Učitelji-častniki zbraui na stanovskem sestanku dne 3. grudnia 1918 v Mariboru so sklenili sledečo resolucijo, ki so jo naslovili na Narodno vlado v Ljubljani: Narodna vlada je izdala odlok, s katerim se odpuste uradniki in zlasti učitelji. Učitelji pozdravljajo ta odlok v interesu našega zanemarjenega šolstva in vzgoje novega, čilega, zavednega rodu Jugoslovancov, ali čutijo se pri tej priliki poklicani, opozoriti Narodno vlado na dejstva, ki bi lahko procvitu našega šolstva škodovala, če ga ne bi čisto onemogočila. Izvanredno slabo gmotno stanje učiteljskega stanu, njegov slabi socialni ugled in še druge okolščine so privedle mnogo mlajših učiteljev do sklepa, posvetiti se drugim, premožnim in bolj situiranim stanovom. Prenapolnjenje šol z ženskimi učnimi močmi je zlasti v vojnih letih pokazalo, da je končno nositelj ljudske izobrazbe vendarle učitelj, ker nedostaja ženskam v mnogih ozirih potrebne energije. Z odstopom tolikih moških moči bi se stanje le še poslabšalo, in posledice bi bile za našo mlado državo skrajno škodljive, uprav katastrofalne. Obratno pa ne more nihče zameriti mlajšim učiteljem, če si žele priboriti drugod ugodnejšo socialno pozicijo, ker je mnogim zlasti vojna pokazala nova polja. Podpisani učitelji-častniki upajo, da razume vlada popolno resnost navedenih dejstev in položaja, ki bi nastal za šolstvo vsled njih; upajo, da stoji na stališču, da je za razvoj mlade države največje važnosti vzgoja njene mladine ter predlagajo zato sledeče: 1. Narodna vlada naj takoj podržavi vse šolstvo in prevzame vse učitelje v status državnih uradnikov ter uredi tudi njih plače po tem razmerju. Najnižji činovni razred bodi XI. čin. razred. 2. Narodna vlada naj takoj zakonitim potom zagotovi šestlet vojnih let v službeno dobo, kakor pri državnih uradnikih. To sta predloga, ki sta jili deloma že izročila Narodni vladi „Zveza jugoslovanskega učiteljstva“ in „Slomškova zveza“, ali gre se za to, da se

razmere takoj uredijo, zakaj, če se zahtevam v najkrajšem času vsaj v toliko ne ugotovi, da se učitelj izpolniti teh zahtev zasiguro v najkrajšem času, izgubi šolstvo nepreklicano število moških učiteljskih moči. Zdaj so še na razpotju, niso se še odločili. Če pa bi Narodna vlada ne upoštevala navedenih zahtev, nebi bilo več mogoče zadržati toka iz vrst ljudskošolskega učiteljstva. — Maribor, dne 3. grudnia 1918. — Slede podpisani.

Uradniška menza! V Ljubljani odprejo 15. t. m. uradniško menzo. Ker se prehranjevalne razmere vidno boljšajo in je hrana v gostilnah tudi v normalnih časih mnogo dražja in slabša, zato je skrajna potreba, da se ustanovi enaka menza tudi v Mariboru. Zato pozivljamo, da se zglase vsi uradniki dne 17. t. m. ob polu 8. uri v prednji sobi restavracije Narodnega doma, kjer se vrši posvetovanje in voli odbor. Enako naj se udeležijo zborovanja vsi trgovci, liferanti in gostilničarji, kateri imajo večje jedilne prostore na razpolago.

Poziv vojakom Jugoslovanom. K razglasu generala Maistra je pripomniti še sledeče: Starejši ljudje se pozivljajo, da uplivajo na mlajše vojake, posebno na iste od rojstnih letnikov 1896—1900, da se ti javijo do zadnjega moža. Vojaske poveljstvo hoče namreč, v slučaju, da bodo dali rojstni letniki 1895—1900 zadostno število nam potrebnega vojaštva, starejše letnike odpustiti. Zato je sveta dolžnost vsakega mladeniča Slovenca, da se javi, ker le tako primore našim rodbinskim očem, da se jih lahko potem, ko se bodo zglasili odpusti nazaj domov k rodbinam in da prevzamejo potem mlade moči stražo na naših mejah. Žalostno bi bilo, če bi morali sedaj v tem času naše zjedinjene, slobodne domovine opominjati orožniki na sveto dolžnost slehernega vojaka, Slovenca — služiti domovini. Zato Slovenec — vojak na dan! Pokaži se vrednega svobodne domovine. Ali ni sram tistih ki pohajkujejo in pijančujejo doma, ko berejo, kako naši korajžni fantje stražijo mejo v Korotanu, dalje do Špilja in dol do Radgone!

Prekmurska preganjanja. Danes je zopet prihitelo troje prekmurskih fantov na Štajersko po časopise in knjige, katerih poslednjih pa žal, že tudi nam primanjkuje. Naznanjamo nujno, da je prišlo v Soboto dva bataljona Madžarov, ki bodo zastražili mejo proti Radgoni do Veržaja. V Lendavi je bojda tudi veliko municije. Madžari delajo na vse kriplje, da se ne bi Prekmurci izjavili za Jugoslavijo, ampak za madžarski orsag. Razpošiljajo agente z mnogimi letaki, židovje ponujajo sladkor in druge reči tistim, ki se izrečejo za Madžare, notarijaši in drugi pa itak po znanem načinu motijo, plašijo in mučijo to revno ljudstvo. Kdaj bodo ga vendar naši šli braniti!? Če ne hitro, bo prepozno! Te pokrajine bi morale že davno biti zasedene!

Slovenska realka v Mariboru. V prvi razred slov. realke v Mariboru je dozdej sprejetih 45 učencev, med temi ena učenka. Ta razred je imel že en teden pouk. Ker se čez en teden že začnejo božične počitnice, in bo torej ta razred mel pred novim letom samo 14 dni pouk, se še io novega leta sprejemajo vedno novi učenci za d razred. Oglasiti se je pri ravnatelju dr. Tomišeku.

Sprejemni izpit za I. slov. gimnazijski razred v Ptuj. se vrši v sredo 18. t. m. ob 10. uri predpoldne. Vsi, ki so se že prijavili pri Narodnem svetu v Ptuj in ki še želijo vstopiti, naj se oglasijo katerkoli dan prej ali najpozneje do 10. ure omenjenega dne v ravnateljski pisarni ter oddajo krstni list in zadnje šolsko spričevalo. Sprejemni izpit se dela iz slovenščine, računstva ter iz veronauka, kdor nima dobro ali prav dobro iz veronauka. Pouk se začne 3. januarja 1918. — Ptujске rodbine, ki bi hotele sprejeti slovenske dijake na stanovanje, naj se do sobote 21. t. m. prijavijo v gimnazijski ravnateljski pisarni.

Vojaska oskrbovalnica kupi množino slanine in masti po dnevnih cenah. Ponudbe so na vojaško poveljstvo oskrbovalnice v Mariboru, železna cesta štev. 16, nujno poslati.

† **Ivan Cankar.** V Ljubljani je ponoči dne 11. decembra umrl, previden s svetimi zakramenti, slavni slovenski pisatelj in pesnik Ivan Cankar, star 42 let.

Naš sotrudnik g. Andrej Munih, ki je zadnje mesece pridno sodeloval v našem uredništvu, je vstopil v uredništvo nekega ljubljanskega dnevnika.

Maribor. V tukajšnji mestni prodajalni se prodaja čaj, in sicer zavojček po 4 K.

Božične in novoletne razglednice ima v bogati izbiri na prodaj Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Odvetnik dr. Josip Leskovar ima svojo pisarno v poslopju stare gimnazije, Koroška cesta št. 1.

Mala naznanila.

Proda se: spalnica, sprejemna soba, kuhinjska oprava, posoda in razni drugi k stanovanju spadajoči predmeti, potem service za obed (12 oseb), service za čaj in kavo ter druge stvari. Predmeti se lahko ogledajo iz vlnudnosti v Bismarkovi cesti št. 17, II. nd. vrata št. 12, Maribor. 368

Lahek, pokrit koleselj se kupi. Ponudbe na dr. Fr. Čeh, pošta Gornja Sv. Kungota pri Mariboru. 376

Hiša za trgovino se prodaja. Kje, pove uprava tega lista. 378

Poziv. Pozivam tistega, kdor ima mojo 6 let staro hčerko Marjono Škof iz Betnave pri Mariboru na hrani in stanovanju, da naznani to nemudoma pod „E. Š.“ na upravo lista. 379

Kdo kaj vé? Ako kateri vojak 47. pp. vé, kje se nahaja sedaj Pak Boštjan poddesetnik istega polka, 1. četa, 7. komp., vojna pošta 391, naj naznani to vdovi Pak Mariji, št. 58. pošta št. Iij v Slov. gor. 377

Iščejo se številni pleskarji. da prebarvajo nemški značaj mesta Maribor. Sprejmejo se pri pleskarju Horvatu in pri drugih. 381

Šafer ki je dovršil vinorejske šole z večletnimi spričevali išče službo. Naslov: Dragotin Kranjc, Dogače 65, pri Mariboru. 383

Mesečna soba z vso opremo, snažna s postrežbo, po možnosti s hrano se išče. Cenjene ponudbe z navedbo cene na Brunon Rotter, Maribor, tiskarna Sv. Cirila. 382

Kuharica, pridna in zanesljiva se sprejme takoj Berdajs, trgovina s specerijo in semeni. Maribor. 387

Išče se takoj dekla, vršča v gospodinjstvu in kuharju k učiteljski obitelji. Osební oglasi pri g. Bregant, Maribor, Rosseg. ul. št. 2. 375

Dr. Emerik Breschar zopet ordinuje v Celju v Narodnem domu. 386

Dva mala sodčka eden z 30 l in drugi 50 l vsebine, iz hrastovega lesa, dobro ohranjena sta na prodaj. Maribor, Usnjarska ul. št. 23. 375

Prodaja se dve posesti po 20 oralov, umetni mlín na stalni vodi. Kje, pove Štefan Rožmarški poštno ležeče v St. Petru v Savinjski dolini. 391

Ženska zlata ura je na prodaj, polovico za denar, polovico za živila. Maribor, Grajska ulica 28, pri hišnem oskrbniku. 394

Vojaska realka v Mariboru, še potrebuje različno h šno osobje in raznovrstne rokodelce (krojače, šivilje, čevljarje, stolarje, zidarje, ključavničarja, kamenotiskarja, elektro-tehnikarje itd. Prevzamejo se predvsem invalidi, ako so za omenjeno delo sposobni pri opravih za ženske, pa vdove in sirote po padlih možeh ozir. očetih. 385

120 komadov novih polnih loveških patron kaliber 16 mm se odda za mast ali olje. Vpraša se pri Franc Bibič, Meljski vrh 62 Maribor. 389

Karel Tratnik pekar v Mariboru naznanja, da se je vrnil iz bojišča ter da sojet izvršuje vsa v njegovo stroko spadajoča dela. 372

Lep vprežni vol se prodaja 3 in pol leta star, težak okoli 600 kg. Kje, pove uprava. 388

KUPITI se želi ena breja krava ali pa na novem mleku. Ponudbe se naj naslovijo na Jožeta Lochmaja, posestnik v Rožpcnu 68, p. Gornja Sv. Kungota pri Marib. 367

Izučen mlinar išče službo v kakem malem mlinu. Ponudbe na upravo. 369

1 ženska obleka 1 hlače in urhovine za močno moško osebo, dobro ohranjeno, kakor tudi železje in obroč, sa so de se odda za koruzo pri Ed. Svoboda, Maribor, Luterjasse št. 4. 360

Deklica od 14—15 let najraje brez staršev se sprejme za svojo v Zrkovcih 17, Maribor. 392

Za ženine in neveste! Krasna, elegantna, moderna jedilna soba, udobna spalna soba, otoman, dober šivalni stroj, steklene posode, krasni predmeti za božična darila, okrasja, bele obleke in perilo ter ženski klobuki. Vse to je napodaj radi preselitve. Poizve se vsak dan od 10ih dopoldne do 4ih popoldne, v Franc Jožefovi ulici št. 20 II, vr. 9. 390

Išče se Janez Pigner star 66 let. Do 1. dec. l. 1917 je bival v Mariboru. Komu je kaj znano o njem, dobi nagrado, ako hitro pošlje njegov naslov na Fr. Gojšek, Prožin 2, Loški, p. Štoré. 393

Zahvala. Za premočnega dokazne iskrenega sočutja posepom orehitke izgube naše ljubljene matere, tašče in babice gospe **Elizabete Pahernik,** izrekamo tem potom vsem sorodnikom, prijateljem, znancem silasi sosedom našo najprerušnejšo zahvalo. Drago rajno pa priporočamo v molitev in drag spomin. Krčevina pri Mariboru. dne 9. dec. 1918 360

Deklica za vsako delo se takoj sprejme v službo pri Ed. Svoboda, Maribor, Luterjasse ulica 4. 369

2 otroška plačca za dečke v starosti 4—5 let, 1 par moških čevljev se prodaja tu di za živila v Mariboru, Gsawerkstraša 5. 362

Deške obleke, igrače prodaja za živila Lorber Maribor, Tegethoffstraša št. 1/II. 361

Mlada psica čiste volje paami se prodaja. Kje, pove uprava. 367

Zamenjam 4 letno težko plemensko kobilo za primernega konja. Viktor Glasar. Ruše. 366

Kavino nadomestilo sivi zavojčki ter Frankova kava, pristen ruski čaj, poper, dišave, klinčki, cimret nezmet in smet rošine, krmilno apno, živinsko so, prodaja Janez Sirk, Maribor, Glavní trg, rotovrsko poslopje. 364

Preprosta oprava za sobe, postelja, omara, omara na predalce miza, 4 stoli. nastopaa svetilka se prodaj za K 600.— pri Kocjan-elen, Maribor, Schillerstr. 26. 368

Črna suknena jopca alva zimska obleka, druge jopce in krila, moške srajce in spodnje hlače, ženske predpasnike, 1 postelja 1 blazina, spod. aglavniko stare čevlje, steklenice, 1 velika omara, 1 bele obleko, umivalna posoda, steklenice, prodaja za denar ali živila Schmidt, Koroška cesta 18/1, Maribor. 370

Jako lep štof za 1 žensko obleko se po ceni prodaja, sposoben tudi za nevestino obleko. Maribor, Schwarzgasse 1. 351

V najem se da posestvo v bližini Ljutomera obstoječe iz 12 oralov njiv, 5 oralov sadonosni ka, 4 k orala vinograda, 3 orale senožeta in 5 oralov gosza z žilv in mrtvim inventarom pod ugodnimi pogoji. Ponudbe pod „Na daljšo dobo“ na upravo tega lista. 361

Sprejme se gospodinja v župnišče. Veseleje do živine in svinjereje potrebno. Kraj se pove v upravi. 330

Josip Martinz Maribor o/Gravi prodajalna galanterijskega blaga in igrač na drobno in debelo. 338

Odvetnik dr. Vladimir Sernez naznanja, da se je vrnil in iznova otvoril svojo pisarno na Glavnem trgu št. 18 v Mariboru. 347

KOLO za moške, iz mirovne dobe, dobro ohranjeno se prodaja. Vpraša sa na upravo pod „Kolo št. 297.“

Važno za vinogradnike! Žveplo prvovrstne kakovosti se odda za živila v Mariboru, Bismarkova ulica 5, pritl., desno. 277

Ana Koser roj. Verčko, ki je v četrtek, dne 12. dec. 1918 ob 3. uri s jutraj po daljši težki bolezni, spreviedena s sv. zakramenti za umirajočo v 32 letu svoje starosti mirno v Gospo da zaspala. Te čeni ostanki drage rajne se bodo v soboto, dne 14. t. m. ob 2. uri popelne v mrtvašnico mestnega pokopališča na Pobrežju slovesna blagoslovili in položili k zadnjemu počitku. Sv. maša-sadušnica se bo brala v ponedeljek, dne 16. t. m. ob 7. uri v stolnici. Maribor, dne 12. decembra 1918.

Zahvala. Ob prežgdnjem grobu naše nad vse ljubljene žene, mamice, hčere, sestre, svakinje in tete **Line Oswald-ove,** izrekamo tem potom najtoplejšo zahvalo vsem ručkina faranom, ki so spremlili drago rajno v tako častnem številu na njeni zadnji poti. Posebel se še zahvaljujemo č. g. kaplanu J. Ilcu za srce pretresujoč nagrobni govor in pevcem za gajljivo žalovanje. Blago pokojnico pa priporočamo v pobožno molitev in drag spomin. Na Smolniku, dne 9. decembra 1918. 384. Žalujoči ostali.

ZAHVALA. Vsem ljubim sorodnikom, prijateljem in znancem, ter vsem, ki so nas ob hridki izgubi našega ljubljeneza in nepozabnega **Pepeta** tolažili. Zahvalimo se čast. gos. župniku za njihov trud do njega in gosp. kaplanu, ki so mu podelili svete sakramente za umirajočo. Naj mu bude zemljica lahka. Sv. Peter pri Mariboru, dne 10. dec. 1918. 374. Žalujoča mati Marija Pezdilek. Brat in sestra

ZAHVALA. Za mnoge dokaze prisrčnega sočutja ob bolezni in smrti našega nepozabnega očeta gospoda **Melhijorja Tovornik,** kmeta v Kladju, izrekamo vsem najprisrčnejšo zahvalo. Zlasti se zahvaljujemo domačemu č. g. župniku J. Vurkele, za spreviedenje in tolažilne besede ob grobu, č. g. planiaskega župniku Fr. Gartner in č. g. kaplanu Ant. Medvedu za udeležbo pri pogrebu, pevcem za gajljivo petje, šentvidskim faranom in vsem bližnjim in daljnim prijateljem za tako obilno spremstvo blagega pokojnika na njegovi zadnji poti k večnemu počitku. Sr. Vid pri Planini, dne 29. nov. 1918. 355. Žalujoča rodbina Tovornikova.